

Ірина ГРИНИК

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Дмитро НИКОЛИН

здобувач другого (магістерського) рівня освіти
кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЧИН КІБЕРБУЛІНГУ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У зв'язку із стрімкою диджиталізацією явище кібербулінгу стає особливо поширеним в останні роки. Кібербулінг – це систематичне цькування за допомогою засобів електронної комунікації. Найчастіше воно зустрічається у соціальних мережах, месенджерах та ігрових платформах. Така поведінка спрямована на залякування, приниження та провокування гніву іншої особи, на яку вона спрямована.

Основними причинами виникнення кібербулінгу у школярів є прагнення до відчуття переваги над іншим, почуття неповноцінності, заздрість, потреба помсти, бажання розважитися, низький рівень емпатії, невміння вирішувати конфлікти, конформізм, проблеми у сімейних стосунках та індивідуальні особливості учня.

Бажання самоствердитися виражається через надмірний егоїзм і відсутність конструктивних способів адаптації, тому використання такого варіанту, як самовозвеличення через приниження інших є формою цькування у мережі

Почуття неповноцінності полягає у переживанні відчуття переваги інших над собою, тому така особа постійно прагне компенсувати власні недоліки і дуже швидким та «зручним» способом стає саме цькування інших у кіберпросторі.

Кібербулінг містить усі необхідні умови для компенсації власної неповноцінності - від створення віртуального (суб'єктивно ідеального) образу Я до самоствердження через приниження іншого.

Щодо виникнення заздрості, то вона має місце там, де є суперництво з іншими, тому учень може сприймати чужий успіх як частину власного, що може призводити до спрямованості на спотворені цілі, втраті ідентифікації і розвитку особистісних деструкцій. Основними причинами заздрості серед учнів найчастіше є зовнішній вигляд, успіхи у навчанні, прихильність зі сторони вчителів, однокласників чи протилежної статі.

Часто кібербулінг є наслідком вираження помсти через накопичення емоцій гніву, обурення та злості.

Часто кібербулінг починається із жартів над іншими, а потім переростає в образи та саркастичні висловлювання на адресу інших у мережі. Такі жарти стають неконтрольованими і викликають у кривдника інтерес та запал, а у жертви, навпаки, розпач та сум.

Часто на тлі прояву конформізму учні приєднуються до груп однолітків кривдників у мережі, щоб відчувати себе частиною групи і заслуговувати повагу у цій групі.

Важливою причиною появи кібербулінг в учнів є особливості сімейної ситуації, а саме нестача уваги з боку батьків, потуральний стиль сімейного виховання, відсутність контролю поведінки дитини, відсутність емоційного контакту з дитиною.

Низький рівень розвитку емпатії учня призводить до повного нерозуміння емоцій іншого, кому адресуються образливі повідомлення, фото чи відео.

При сукупності цих причин кібербулінг тільки активно поширюється в учнівському середовищі і призводить до фізичних, емоційних та психологічних наслідків, що впливають на формування особистості учня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лейн Д. А. Шкільна травля (булінг). Дитяча і підліткова психотерапія / пер. з англ. Київ, 2001. 274 с.
2. Лубінець І. Кібернасильство серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Національний юридичний журнал : теорія і практика*. 2016. С.178-182. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/3/38.pdf> (дата звернення: 12.04.2024).